

*Fortidens Horsens-mestre var fremragende skabere af ligsten —
Betydningsfuldt arbejde i gang på Klosterkirkegården*

* En af Nationalmuseets mest
* kyndige konservatorer, V i-
* tus Nielsen, kom i går
* til Horsens, hvor han straks
* sammen med lokale med-
* arbejdere gik i gang med
* et omfattende arbejde på
* Klosterkirkegården, et ar-
* bejde med flytning af gam-
* le ligsten og gravmæler,
* som længe har ligget
* „gemt“ rundt om på områ-
* det, men som nu skal frem
* i lyset, renses nænsomt og
* i de tilfælde, hvor det er
* n'ødendigt, eventuelt re-
* staureres. - Vitus Nielsen
* regner med, at han skal til-
* bringe de kommende tre
* uger i Horsens. Han har
* netop afsluttet et større ar-
* bejde i Roskilde domkirke.

Allerede i 1964 fandt der et møde
sted mellem museumsinspektør, nu-
værende professor Otto Nom, og
den daværende kirkeværge, skole-
inspektør Meilvang, med henblik på
sikring af *de* historiske minder. Når
arbejdet nu kan komme i gang,

skyldes det, at menighedsrådet har
afsat 10.000 kr. til formålet. Pro-
fessor Otto Nom har studeret de
gamle Horsens-værksteder, hvor lig-
stenene blev til og har redegjort
for gravmælernes tilblivelse.

* Værd at bevare

De mestre, der skabte stenene,
var også meget fine billedsnidere,
hvad arbejder i byens kirker min-
der om. Næsten alle de ligsten, der
findes på Klosterkirkegården, er,
fortæller Vitus Nielsen, fra 1700-
tallet. Ligstenene er i deres udfø-
relse af meget høj kvalitet og der-
for vel værd at bevare. I første om-
gang går man i gang med placerin-
gen af 25 ad de mest værdifulde
sten, og *så* får man se, hvorledes
tiden og midlerne slår til.

Ligstenene placeres ved kirkens
sydside. Her har man gravet et
stort stykke af plænen op, der læg-
ges et rallag, så stenene kommer
til at *ligge* tørt, og de placeres væk
fra træerne, så de ikke dækkes af
blade. Man vil på den måde prøve
at genskabe noget af den stemning,
der findes i maleren Wenzel Tor-
nøes kendte billede af børn, der
leger på en af de store ligsten. Ma-
leriet har sin placering på Horsens
Museum. Vitus Nielsen understre-

ger, at der er tale om kulturminder
af høj karat.

*** Opbygger en
tympanon**

De gamle Horsens-mestre lærte
meget af den berømte billedhugger
Johannes Viedewelt, der levede
1731-1802. Wiedewelts hovedvær-
ker er sarkofagerne over Christian
den Sjette og Frederik den Femte
i Roskilde ;Domkirke. Han har des-
uden foretaget den store udsmyk-
ning ad Jægerspris slotspark med
54 mindestøtter. Dette galleri af
store navne, bl. a. Peder Skram,
blev Skabt på tilskyndelse ad Fre-
derik den Syvende.

Endv¹ dere skal Vitus Nielsen
opbygge en tympanon af de
granit„brokker“, som længe har
ligget bagved kirken. På den
kommunale losseplads har i
servatoren fundet to store gran-
nitsten, som tympanonen skal
bygges op på. En tympanon er
en kirkeindgang, og man har
formodning om, at denne ind-
gang ilsin tid tjente sit formål
I den første kirke, der fandtes
i Horsens, og som lå ved Stjern-
holm. Iøvrigt findes der en an-
den tympanon opstillet ved kirken.

**Thorvaldsens
ligemænd**

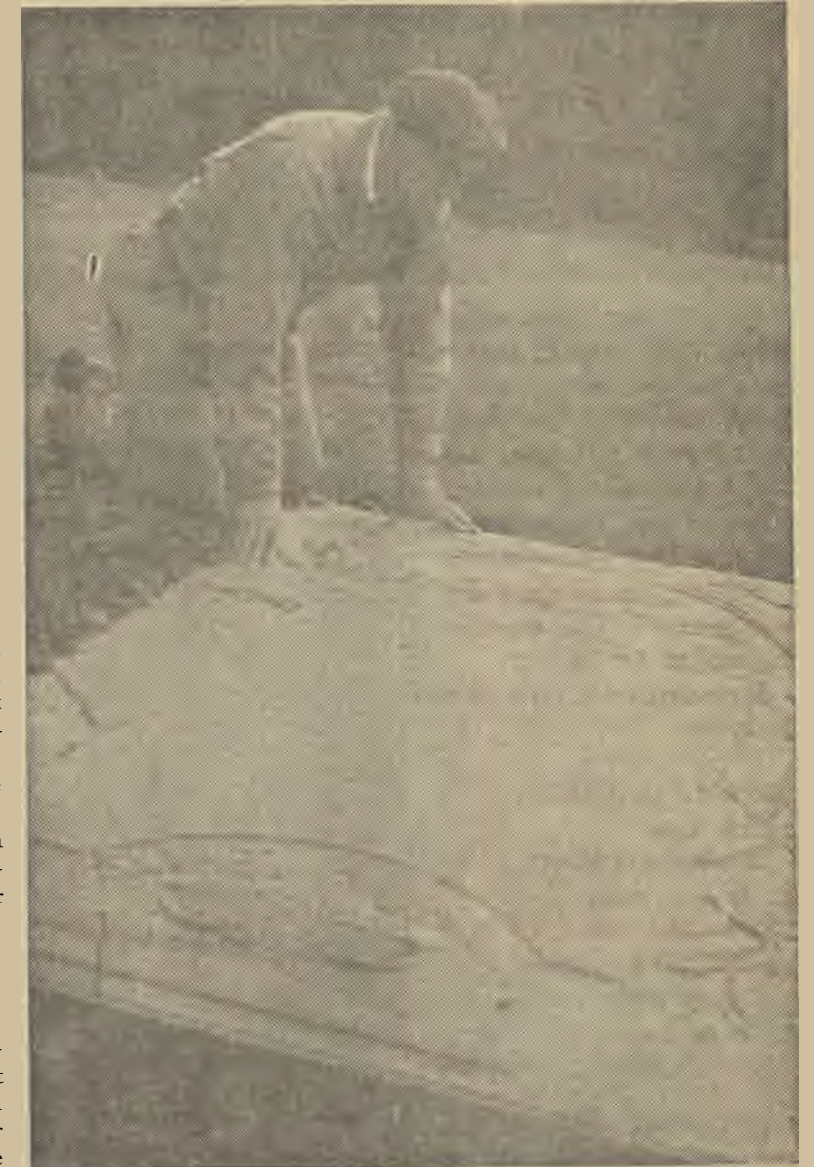
Der udfoldes ligeledes bestræbel-
ser for at bringe to fornemme grav-
mæler frem i lyset, gravmæler som
er skabt af en ad vore store billed-
huggere Hermann Ernst Freund,
der levede 1786-1840. Disse grav-
mæler er opsat i 1832. Hermann
Freund, der var uddannet på kunst-
akademiet, var I en årrække medarbej-
der, men stod noget ufortjent i
skyggen ad denne. Til Friends bed-
ste arbejder hører en række buste-
r og især nogle meget smukke grav-
mæler. Freund havde et meget nært
samarbejde med bronøestøber
Dalhoff, der bl. a. har støbt den vase,
der findes på gravmælet for den
fremtrædende horsensianske skole-
mand Ole Worm.

Dette gravmæle har hidtil haft
sin placering ved rækværket ud
mod Borgergade, men således, at
inskriptionen vendte ud mod kir-
ken, hvor besøgende ingen glæde
havde af den, fordi græsset ikke
må betrædes! I går blev Ole Worms
gravmæle flyttet længere ned på
plænen, hvor det vil få sin frem-
tidige placering. Selve soklen er
lavet af granit.

**" Olding og
jubellærer"**

Et andet gravmæle vil blive flyt-
tet til kirkens østside. Det er skabt
og signeret af Freund og udført i
sandsten. Det *er* rejst over, som der
står på stenen — „det forgængelige
af en firsårig olding og jubellærer,
provst og sognepræst, ridder og
danebrogsmand Christian Brønd-
sted født 23. marts 1742, død 10.
februar 1823". Jubellærer vil sige,
at han nåede at fejre sit 50 års
jubilæum som præst.

Det arbejde, man nu er gået i
gang med, er ikke lige at løbe
til. Flytningen af stenene er
besværlig, fordi de er meget tunge,
men der er ingen tvivl om, at de

Vitus Nielsen viser her en af de ligsten, der er blevet rensset.

fremover vil *få* en ideel placering,
hvor alle, der *går* gennem Kloster-
kirkegården, kan se dem. I tidligere
tider lå stenene i rammer, men det
vil blive for kostbart at gøre dette
igen. Hovedsagen er *også*, at lig-
sten og gravmæler hentes „ud af
mørket“, og at det er en anset
museumsmand, der forestår arbej-
det. **P. N.**